

Gemandateerde voorzieningen - Vertrouwenscentrum

Kindermishandeling

Het vertrouwenscentrum kindermishandeling (VK) heeft naast zijn rechtstreeks toegankelijke probleemgebonden hulp (zie rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp) ook opdrachten inzake maatschappelijke noodzaak (mano). Het VK onderzoekt dan of het in verontrustende situaties - met een vermoeden van kindermishandeling -, maatschappelijk noodzakelijk (mano) is om tussen te komen en hulp op te starten of verder te zetten. Indien nodig kan het VK een dossier doorverwijzen naar het Openbaar Ministerie, wanneer gerechtelijke jeugdhulp zich opdringt.

Onderstaande tabel toont het **aantal unieke opgestarte procedures 'maatschappelijke noodzaak'** (mano) voor kinderen en jongeren in 2017. De aanmeldingen die niet-ontvankelijk verklaard worden, zijn niet mee opgenomen.

In totaal gaat het om 1.121 opgestarte mano-procedures bij het VK, voor 1.101 unieke kinderen. Bij 20 kinderen is dus sprake van 2 opgestarte mano-procedures, bv. omwille van een verhuisdossier tussen twee VK of omdat er effectief twee mano-procedures doorlopen zijn voor dat kind in hetzelfde jaar, wat eerder uitzonderlijk is. 7 op 10 van de aanmeldingen (70,1%) betreft kinderen jonger dan 12 jaar.

In vergelijking met 2015 (834 mano-procedures) en 2016 (1.107 mano-procedures) betekent dit een stijging met respectievelijk 34% en 1%.

Tabel: Aantal unieke opgestarte mano-procedures per leeftijdscategorie (teleenheid: unieke opgestarte mano-procedures)

Referentienr. tabel: 194

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	94	41	74	33	29	60	331	29,50%
6-11 jaar	113	65	101	88	29	59	455	40,60%
12-17 jaar	94	52	72	57	15	34	324	28,90%
18-25 jaar	3	4	3	1	0	0	11	1,00%
Totaal	304	162	250	179	73	153	1.121	100,00%
%	27,10%	14,50%	22,30%	16,00%	6,50%	13,60%	100,00%	%

(Bron: VK e-dossier)

Onderstaande tabel geeft een **overzicht van de aanmelders** bij het VK voor een procedure mano. Per aangemeld kind wordt één aanmelder geteld. Een aanmelder die gelijktijdig 2 kinderen aanmeldt, wordt 2 keer geteld, nl. per kind 1 keer.

In meer dan de helft van de gevallen (52,8%) komt de aanmelding vanuit het jeugdparquet. Situaties die initieel aangemeld zijn binnen de probleemgebonden werking van het VK, kunnen intern doorverwezen worden voor een onderzoek mano. Dit gebeurt in 2017 in 177 gevallen (15,8%). Onder de categorie 'andere' vallen actoren uit de gezondheidszorg, het OCMW, kinderdagverblijven enz. De cijfers zijn vergelijkbaar met 2015 en 2016.

**Tabel: Overzicht aanmelders per regio
(teleenheid: opgestarte mano-procedures)**

Referentienr. tabel: 195

	Antwerpen	Limburg	Oost- Vlaanderen	Vlaams- Brabant	Brussel	West- Vlaanderen	Totaal	%
Parket	136	88	132	120	36	80	592	52,80%
Interne doorverw. VK	76	8	31	23	10	29	177	15,80%
K&G	12	12	9	8	10	13	64	5,70%
CAW	2	4	0	3	1	0	10	0,90%
CLB	38	19	39	9	8	15	128	11,40%
CGG	3	1	3	2	2	1	12	1,10%
VAPH	1	0	3	0	0	6	10	0,90%
JWZ	14	5	12	10	2	1	44	3,90%
Andere	22	25	21	4	4	8	84	7,50%
Totaal	304	162	250	179	73	153	1.121	100,00%

(Bron: VK e-dossier)

Onderstaande tabel toont de **conclusies bij afloop van het onderzoek**, en dus niet de mogelijke verschuivingen tijdens het casemanagement (bv. schakeling tussen observerend (OCM) en interveniërend casemanagement (ICM), of alsnog een doorverwijzing naar het Parket). Van de 1.121 opgestarte procedures in 2017, zijn er nog 71 procedures in onderzoek, wat het totaalcijfer van 1.050 verklaart:

- de helft blijft bij het VK in casemanagement (49,4%);
- 34,1% eindigt in een doorverwijzing naar het jeugdparquet;
- 16,6% blijkt na afloop van het onderzoek geen mano te zijn.

**Tabel: Overzicht resultaten van het onderzoek mano
(teleenheid: resultaten mano-onderzoek)**

Referentienr. tabel: 196

	Antwerpen	Limburg	Oost- Vlaanderen	Vlaams- Brabant	Brussel	West- Vlaanderen	Totaal	%
OCM	45	16	40		4	4	109	10,40%
ICM	85	96	77	52	17	82	409	39,00%
Parketmelding	155	21	61	53	25	43	358	34,10%
Geen mano	14	12	66	37	21	24	174	16,60%
Totaal	299	145	244	142	67	153	1.050	100,00%

(Bron: VK e-dossier)

Uit de **resultaten van de gestarte procedures** per type aanmelder blijkt dat van de 534 aanmeldingen door het Parket, er 130 dossiers terug keren naar het Parket na afloop van het onderzoek. Dat is bijna 1 op 4. Dit is beduidend lager in vergelijking met 2016: toen keerden bijna 1 op 3 van de dossiers terug naar het Parket na afloop van het onderzoek.

**Tabel: Overzicht resultaten onderzoek mano, per type aanmelder
(teleenheid: resultaten mano-onderzoek)**

Referentienr. tabel: 197

	OCM	ICM	Parketmelding	Geen mano	Totaal
Parket	50	228	149	130	557
	9,00%	40,90%	26,80%	23,30%	100,00%
Interne doorverwijzing VK	18	54	87	9	168
	10,70%	32,10%	51,80%	5,40%	100,00%
K&G	9	28	15	11	63
	14,30%	44,40%	23,80%	17,50%	100,00%
CAW	0	6	3	1	10
	0,00%	60,00%	30,00%	10,0%	100,00%
CLB	17	30	56	15	118
	14,40%	25,40%	47,50%	12,70%	100,00%
CGG	0	8	4	0	12
	0,00%	66,70%	33,30%	0,00%	100,00%
VAPH	0	3	5	0	8
	0,00%	37,50%	62,50%	0,00%	100,00%
JWZ	4	15	23	0	42
	9,50%	35,70%	54,80%	0,00%	100,00%
Andere	11	37	16	8	72
	15,30%	51,40%	22,20%	11,10%	100,00%
Totaal	109	409	358	174	1.050

(Bron: VK e-dossier)

Op een totaal van 1.050 aangemelde en opgestarte procedures, kan het VK in 246 gevallen geen diagnose stellen. Dit is vooral geval als de procedure vroegtijdig stopgezet wordt en doorverwezen is naar het Parket wegens geen medewerking (doorgaans van één of beide ouders/opvoedingsverantwoordelijken). Om het gediagnosticeerde probleem te vergelijken met het gemelde, worden de cijfers beperkt tot de 875 situaties met VK-diagnose.

De meldingen:

- emotioneel geweld (mishandeling & verwaarlozing) wordt het vaakst gemeld (46,8%);
- lichamelijk geweld (20,9% voor lichamelijke mishandeling en 7,7% voor lichamelijke verwaarlozing) wordt eveneens vaak gemeld;
- in 11,9% is er sprake van een risicosituatie in hoofde van de aanmelder;
- in 62 gevallen (7,1%) is er een vermoeden van seksueel misbruik.

**Tabel: Belangrijkste problematiek volgens melder
(teleenheid: meldingen)**

Referentienr. tabel: 198

	Antwerpen	Limburg	Oost- Vlaanderen	Vlaams- Brabant	Brussel	West- Vlaanderen	Totaal	%
Emotionele mishandeling	111	17	71	41	20	49	309	35,30%
Emotionele verwaarlozing	18	5	21	38	5	14	101	11,50%
Risicosituatie	32	7	43	4	3	15	104	11,90%
Lichamelijke mishandeling	89	14	35	22	7	16	183	20,90%
Lichamelijke verwaarlozing	14	9	11	3	18	12	67	7,70%
Onbekende/andere problematiek	3	12	0	4	0	1	20	2,30%
Seksueel misbruik	17	3	16	12	2	12	62	7,10%
Grensoverschrijdend gedrag minderjarige	6	1	8	1	3	4	23	2,60%
Totaal	294	68	207	125	58	123	875	100,00%

(Bron: VK e-dossier)

De diagnose:

- emotioneel geweld (mishandeling en verwaarlozing) wordt het vaakst gediagnosticeerd, nl. 49,3%;
- lichamenlijk geweld – 12,8% voor lichamelijke mishandeling en 6,7% voor lichamelijke verwaarlozing – wordt eveneens vaak gediagnosticeerd;
- in 16,2% van de gevallen blijkt er sprake van een risicosituatie na onderzoek;
- in 26 gevallen (3%) blijkt er na onderzoek effectief sprake van seksueel misbruik.

**Tabel: Belangrijkste gediagnosticeerde problematiek volgens VK
(teleenheid: meldingen)**

Referentienr. tabel: 199

	Antwerpen	Limburg	Oost- Vlaanderen	Vlaams- Brabant	Brussel	West- Vlaanderen	Totaal	%
Emotionele mishandeling	96	18	51	61	14	51	291	33,30%
Emotionele verwaarlozing	31	4	48	31	10	16	140	16,00%
Risicosituatie	49	5	55	12	0	21	142	16,20%
Lichamelijke mishandeling	70	11	9	7	4	11	112	12,80%
Lichamelijke verwaarlozing	13	9	9	2	17	9	59	6,70%
Onbekende/andere problematiek	10	19	16	3	6	6	60	6,90%
Seksueel misbruik	5	1	9	3	2	6	26	3,00%
Grensoverschrijdend gedrag minderjarige	6	1	6	1	0	3	17	1,90%
Verwerkingsproblematiek	9	0	4	4	0	0	17	1,90%
Geen probleem ingevuld	5	0	0	1	5	0	11	1,30%
Totaal	294	68	207	125	58	123	875	100,00%

(Bron: VK e-dossier)

Emotioneel geweld (mishandeling en verwaarlozing) wordt het vaakst bevestigd door het VK: respectievelijk in 94,2% en 80% van de gevallen. Seksueel misbruik wordt in 21 van de 56 gemelde situaties bevestigd.